

Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry
Nuijamiestentie 5 B, 00400 Helsinki
010 279 3300, www.fysi.fi

Eduskunnan kunta- ja terveysjaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

SUOMEN FYSIOTERAPIA- JA KUNTOUTUSYRITYKSET FYSI RY:N ASiantuntijalausunto leikkausten ja säästöpäätösten vaikutuksista sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä toimeentuloon (HE 30/2015)

Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiantuntijana leikkausten ja säästöpäätösten vaikutuksista sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä toimeentuloon.

FYSI ry:n jäsenistöön kuuluu 740 keskimäärin 2 – 3 henkilöä työllistävää pienyritystä. Nämä pienet fysioterapiayritykset sijaitsevat kattavasti ympäri Suomea myös kasvukeskuksien ulkopuolella. Yritykset työllistävät ja toimialalla on kasvupotentiaalia luoda myös uusia työpaikkoja. Sairausvakuutuskorvausten pienentäminen heikentäisi näiden yritysten toimintaedellytyksiä.

Suomen Fysioterapia- ja kuntoutusyritykset FYSI ry **vastustaa** kuntoutukseen kohdistuvien korvaustaksojen leikkaamista ja lausuu perusteluina hallituksen esitykseen 30/2015 seuraavaa:

Hallituksen esityksen ristiriita suhteessa sen jälkeen tehtyihin lainsäädäntömuutoksiin

Nyt arvioitavana olevan hallituksen esityksen 30/2015 sivulla 789 esitetään sairausvakuutuslain perusteella maksettavista korvauksista tehtäväksi mm. seuraava leikkaus:

Lääkäripalkkioista ja hammaslääkäripalkkioista maksettavia korvauksia alennetaan yhteensä 78 000 000 euroa.

Valtaosa fysioterapiasta perustuu lääkärin läheteeseen, joka on edellytyksenä sairausvakuutuskorvauksen saamiselle. Leikkaukset supistaisivat yksityisten lääkäripalvelujen käyttöä sekä ihmisten aktiivisuutta hakeutua lääkärin vastaanotolle ja siten vaikeuttavat myös fysioterapialähetteen saamista.

Ristiriitaista on, että 29.10.2015 annettu HE 106/2015 esittää sivulla 14, että yksityisen terveyden- ja sairaanhoidon korvauksista leikataan 78 miljoonaa euroa siten, että 40 miljoonaa euroa kohdistetaan hammashoidon korvauksiin ja loput 38 miljoonaa euroa lääkärinpalkkioiden sekä **tutkimuksen ja hoidon** korvausmenoihin. Tämä 29.10.2015 annettu esitys on ristiriidassa nyt lausuttavaksi annetun hallituksen esityksen 30/2015 kanssa sikäli, että nyt lausuttavassa esityksessä leikkaus esitetään tehtäväksi vain lääkärinpalkkioista ja hammaslääkäripalkkioista, eikä tutkimuksesta ja hoidosta, johon fysioterapia kuuluu.

Lääkärin määräämän tutkimuksen ja hoidon palkkiosta tehtävät leikkaukset koskisivat yksityisiä fysioterapialaitoksia, joiden toimintaedellytyksiä nämä leikkaukset heikentävät jäljempänä esitetyllä tavalla.

29.10.2015 annetun hallituksen esityksen 106/2015 tavoitteesta leikata sairausvakuutuslain hoidon ja tutkimuksen KELA-korvauksia

Hallitusohjelman keskeiset tavoitteet, terveyden edistäminen, ennaltaehkäisy, vastuu omasta terveydentilasta ja varhainen tuki sekä hoidon saatavuuden, valinnanvapauden ja palveluntuotannon kustannustehokkuuden lisääminen, ovat oikeita. Nyt tehtävät säästöt on kohdistettava ylipaisuneen julkisen sektorin menojen hillitsemiseen. Suunniteltujen leikkausten vaikutukset ovat täysin päinvastaisia hallitusohjelman tavoitteiden kanssa kohdistuessaan kansalaisten oma-aloitteiseen hoitoon hakeutumiseen sekä kuntoutukseen ja näin leikkaukset vaikeuttaisivat yksityisen kuntoutus-palvelutuotannon toimintaedellytyksiä.

Sairausvakuutuskorvausten leikkaukset lisäisivät julkisen terveydenhuollon kustannuksia

Yksi merkittävä hallitusohjelman tavoite on ylipaisuneen julkisen sektorin menojen pienentäminen ja tässäkin suhteessa hallitusohjelman tavoite ja nyt suunnitellut leikkaukset sairausvakuutuslain mukaisesta hoidon ja tutkimuksen korvauksesta ovat keskenään täysin ristiriitaiset.

Korvaustaksojen pienentäminen ei myöskään edistäisi hallitusohjelmaan kirjattua kansalaisten vastuuta omasta terveydestään, eikä kansalaisten valinnanvapautta, eikä johtaisi säästöihin. KELA-korvaus on merkittävä ja kustannustehokas kannustin hakeutua yksityisen palveluntuotannon tarjoamiin työ- ja toimintakykyä ylläpitäviin ja ennaltaehkäiseviin sekä korjaaviin terveyspalveluihin. Leikkausten myötä osa nykyisin yksityisiä terveyspalveluja käyttävistä kansalaisista siirtyisi julkisen sektorin jonoihin. Tämä pahentaisi entisestään jo olemassa olevia ongelmia palvelujen saatavuudessa kun vetovastuu kaikista syntyvistä kuluista jää jo nyt talousvaikeuksissa kamppaileville kunnille.

Miksi leikkaus kasvattaakin menoja? Yhteiskunnan terveydenhuoltomenot tulisivat entisestään kasvamaan, sillä julkinen terveydenhuolto maksaa yhteiskunnalle huomattavasti enemmän kuin KELA-korvauksen avulla tuotettu yksityinen terveyspalvelu, josta yhteiskunnan osuus on vain kansalaiselle maksettava KELA-korvaus. Yksityisissä terveyspalveluissa yhteiskunnan maksaman KELA-korvauksen osuus on keskimäärin 20 prosenttia hoidon kokonaiskustannuksista. Vastaavasti julkisten terveyspalvelujen kustannuksista yhteiskunta maksaa keskimäärin yli 90 prosenttia. Käyttäessään yksityistä palvelua kansalainen maksaa siis 80 % hoidostaan itse ja käydessään julkisessa palvelussa maksaa kansalainen vain 10 % omavastuuosuuden. Loput 90 % julkisesta palvelusta jää yhteiskunnan maksettavaksi.

Sairausvakuutuskorvauksen pienentyessä ja sitä kautta palvelujen käytöstä aiheutuvien kustannusten noustessa monet myös viivästyttäisivät omaa hoitoon hakeutumistaan. Tämä johtaisi sairauksien pahenemiseen ja lisäisi entisestään vaativimpien ja kalliimpien hoitojen tarvetta. Tarpeelliseen hoitoon hakeutumisen ja hoitojen aloittamisen viivästyminen lisäisivät myös sairauslomia ja niiden pituutta. Tämä puolestaan lisäisi työstä poissaoloja ja muita yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia - inhimillisistä kärsimyksistä puhumattakaan.

Lääkärin määräämän tutkimuksen ja hoidon sairausvakuutuskorvauksista tehtävät leikkaukset tarkemmin

Hallituksen esityksen 106/2015 sivulla 20, jossa arvioidaan esityksen yhteiskunnallisia vaikutuksia, todetaan lääkärin määräämän tutkimuksen ja hoidon KELA-korvausten leikkaamisesta seuraavaa:

Lääkäripalkkioiden, tutkimuksen ja hoidon sekä hammashoidon korvaustaksojen alentaminen yhteensä 78 miljoonalla eurolla vuonna 2016 merkitsee potilaalle suurempia omakustannuksia yksityisestä sairaanhoidosta. Lääkäripalkkioiden korvaustaso laskisi nykyisestä 21 prosentista reiluun 14 prosenttiin, hammashoidon korvaustaso 25 prosentista keskimäärin 15 prosenttiin ja tutkimuksen ja hoidon korvaustaso 21 prosentista 16 prosenttiin. Tämän arvioidaan lisäävän hoitoon hakeutumista terveyskeskuksiin, joissa hoidosta perittävät maksut ovat asiakkaalle halvempia yksityiseen hoitoon verrattuna. Näin ollen korvaustason aleneminen voi myös lisätä kunnallisen terveydenhuollon menoja. Vaikutuksen suuruuden tarkka arviointi on kuitenkin vaikeaa.

Erityisesti FYSI ry vastusti aiemmassa lausunnossaan ja vastustaa edelleen lääkärin määräämän tutkimuksen ja hoidon sairausvakuutuksen määrärahojen leikkausta. Jo nyt lääkärin määräämästä fysioterapiasta saatava sairausvakuutuslain mukainen KELA-korvaus on valtion menoihin nähden erittäin pieni, mutta kansalaiselle merkittävä kannustin omasta toimintakyvystään huolehtimiseksi.

Kelan vuotta 2014 koskevien tilastojen mukaan KELA-korvattavia fysioterapiatoimenpiteitä tehtiin yksityissektorilla yhteensä 1 992 396 kappaletta. Yksittäisestä toimenpiteestä perittiin asiakkaalta keskimäärin 43,94 €, josta Kelan maksama sairausvakuutusosuus oli keskimäärin 8,50 €. Yhteensä Kela maksoi vuonna 2014 fysioterapian sairausvakuutuskorvauksia Kelan tilaston pohjalta 16 935 366 €. Näin kuntoutuksen leikkaamisesta saatavat säästöt tulisivat olemaan hyvin pienet.

Sairausvakuutuskorvausten leikkaukset heikentäisivät lähipalvelujen saatavuutta ja pienten terveyspalveluja tuottavien yritysten toimintaedellytyksiä

Valtaosa (n. 80 %) Suomessa tehtävästä fysioterapiasta tapahtuu yksityisissä fysioterapialaitoksissa joko laitosten itsensä tai ammatinharjoittajien antamana hoitona. FYSI ry:n jäsenenä olevat 740 yksityistä fysioterapialaitosta ja ammatinharjoittajaa ovat pieniä 1-3 hengen yrityksiä, jotka sijaitsevat kattavasti ympäri Suomea. KELA-korvattavat hoidot muodostavat huomattavan osan näiden pienten yritysten liikevaihdosta. Vaarana on paitsi julkisen sektorin kustannusten kohoaminen, myös näiden pienten yritysten menettäminen yritystoiminnan lopettamisen vuoksi. Esitetyt sairausvakuutuskorvausten leikkaukset vaikuttaisivat erityisesti terveyspalveluja tuottavien pienten yritysten toimintaedellytyksiin ja sitä kautta niiden työllistämismahdollisuuksiin ja veronmaksukykyyn. Lähes jokaisessa kunnassa toimii yksityisiä fysioterapia- ja kuntoutuspalveluita tuottavia yrityksiä, jotka tarjoavat kansalaisille välttämättömiä lähipalveluja. Näiden pienten yritysten toiminnan loppuminen heikentäisi lähipalvelujen saatavuutta merkittävästi. Lisäksi jo olemassa oleva infrastruktuuri ja osaaminen menetettäisiin ja julkiselle puolelle olisi rakennettava uusi infra ja hankittava uusi osaaminen.

Nykyisellään Kela ostaa vaikeavammaisten kuntoutuksen yksityisiltä palveluntuottajilta. Kelan vaikeavammaisten kuntoutus tulisi vaikeutumaan, mikäli nämä palveluntuottajat joutuisivat lopettamaan toimintansa. Tämä vaativa kuntoutus on kilpailutettu ja edellyttää palveluntuottajilta korkeatasoista ammattiosaamista ja välineistöä.

Potilasdirektiivin ja potilaan valinnanvapauden vastaisuus

Potilaan omavastuuosuuden kasvattaminen heikentäisi myös potilaan vapautta valita, mistä terveyspalvelunsa hankkii. Tämä on vastoin EU:n potilasdirektiivin tavoitteita. Ehdotus on potilasdirektiivin vuoksi erityisen ongelmallinen, koska Kela korvaa toiseen maahan omaehtoisesti hoitoon hakeutuneelle potilaalle aiheutuneet kulut yleisten sairausvakuutustaksojen pohjalta, joita esityksellä ollaan nyt supistamassa. EU komissiolta on tullut ylisuuren omavastuuosuuden johdosta **jo nyt** vakavia moitteita siitä, että alhainen KELA-korvaus käytännössä estää potilaan valinnanvapauden ja siten myös potilasdirektiivin toteutumisen.

Matkakorvauksista tehtävät leikkaukset

Myös matkakorvausten omavastuuosuuden kohottaminen tulisi vähentämään kuntoutuspalvelujen käyttöä ja vaikuttaisi oleellisesti myös yksityisten palvelutuottajien toimintaedellytyksiin. Paljon, jopa 2-3 kertaa viikossa, kuntoutusta tarvitsevien kuten Kelan vaikeavammaisten kustannukset nousevat.

Kuten HE 106/2015 sivulla 20 todetaan, matkakustannusten omavastuun nostaminen 16 eurosta 25 euroon ja vuosittaisen omavastuun nousu 272 eurosta 300 euroon lisää sairauden vuoksi runsaasti matkoja tekevien vakuutettujen kustannuksia. Matkakorvausleikkaukset kohdentuvat etenkin harvaan asutuille alueille, missä julkista liikennettä ei ole lainkaan tai sen kattavuus on heikko sekä etäisyydet terveyspalveluihin ovat pitkät. Leikkaukset kohdistuvat myös pientä eläkettä saaviin ja iäkkäisiin henkilöihin sekä esimerkiksi toimialamme palveluita runsaasti käyttäviin vaikeavammaisiin kansalaisiin, joilla on jopa kolme hoitokertaa viikossa. Kansalaisten matkakustannusten kohoaminen on edellä mainituille kohderyhmille kohtuuttoman suuri.

Lopuksi

Yksityisen sektorin fysioterapiaoasaaminen sekä kuntoutusvälineet ja tilat ovat korkealaatuisia ja ajantasaisia. Kela kilpailuttaa säännöllisesti vaikeavammaisten avoterapiapalvelut ja auditoi lääkärin läheteellä tapahtuvat hoidot Kelan suorittamin pistotarkastuksin. Tämä heijastuu alan toimijoiden laadullisen kilpailun myötä positiivisesti asiakkaan saamaan hoitoon. Tällä laadukkaalla työllä ja välineistöllä ennaltaehkäistään ja lyhennetään sairaslomien pituuksia, parannetaan työ- ja toimintakykyä ja siten vähennetään yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia ja inhimillisiä kärsimyksiä.

Sairausvakuutuskorvausten pienentäminen heikentäisi näiden terveyspalveluita tuottavien yritysten edellytyksiä toimia ja kehittää toimintaansa jatkossa. Korvausten pieneneminen lisäisi julkisen terveydenhuollon painetta vastata näihin yksityisen sektorin nykyisin hoitamiin kansalaisten terveysongelmiin. Tämä johtaisi korkealaatuisen yksityisen fysioterapiainfrastruktuurin heikkenemiseen ja mahdollisesti myös maantieteellisesti kattavan, lähipalveluita tuottavan yritysverkoston harvenemiseen.

Toimintaedellytysten heikentyessä osa yrityksistä saattaisi jopa lopettaa toimintansa, jolloin näiden yritysten osaaminen, laitteet ja tiheä palveluverkosto menetettäisiin.

Leikkaukset olisivat siten vaikutukseltaan vahingollisia ensisijaisesti kansalaisille, terveyspalveluita tuottaville ja työllistävälle yrityksille sekä valtiontaloudelle.

FYSI ry vastustaa sairausvakuutuskorvauksiin suunniteltuja leikkauksia, jotka heikentäisivät yksityisen palvelutuotannon toimintaedellytyksiä ja kasvattaisi entisestään julkisen sektorin kustannuksia.

LAUSUNNON AIKA JA PAIKKA

Helsingissä 10.11.2015

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tuula Mustonen'.

Tuula Mustonen
FYSI ry:n puheenjohtaja
puh. 0400 200 403
tuula.mustonen@fysiokuusamo.fi

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Leila Salonen'.

Leila Salonen
FYSI ry:n toiminnanjohtaja
puh. 040 749 8706
leila.salonen@fysi.fi